

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

cluster secretaris-generaal

Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden
Europese Unie

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 4 maart 2025
Betreft Beantwoording gestelde vragen tijdens schriftelijk overleg
over de over de JBZ-Raad van 5 en 7 maart 2025

Onze referentie

6228150

Bijlage(n)

1

Hierbij sturen wij uw Kamer in afschrift de beantwoording van de vragen van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid die zijn gesteld in het kader van het schriftelijk overleg over de JBZ-Raad van 5 en 7 maart 2025.

De onderwerpen die in de beantwoording aan bod komen zijn:

- De CSAM-Verordening (PVV, SP, VVD, PVV en NSC p. 1, 2, 9, 13-14,);
- VN conventie tegen cybercrime (PVV, BBB, p. 2, 10)
- Vuurwerk (CDA, SP, p. 12-14,)
- Versterking en ontwikkeling van het EU-rechtsstaatinstrumentarium (PVV, p. 4)
- Jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU en van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (PVV, p. 4)
- Investeren in de voorlichting aan burgers over EU-wetgeving (PVV, p.5)
- Tribunaal, compensatiemechanisme voor Oekraïne, veiligheidssituatie in Oekraïne (VVD, CDA, BBB, p.7-8, 11, 12)
- Landeck-arrest (VVD, p. 8-9)
- Weerbaarheid logistieke knooppunten (NSC, p.10)
- Antirechtsstatelijke opvattingen in de Verenigde Staten (CDA, p. 12)

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel

De Staatssecretaris Rechtsbescherming,

T.H.D. Struycken

Verslag van een schriftelijk overleg

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd over de volgende brieven:

- Geannoteerde Agenda informele JBZ-Raad 6-7 maart 2025 (Kamerstuk 32317, nr. 932);
- Verslag JBZ-Raad van 30 en 31 januari 2025 en het vierde kwartaaloverzicht 2024 van EU-wetsvoorstellen op JBZ-terrein (Kamerstuk 32317, nr. 931);
- Fiche: Aanbeveling over de EU-richtsnoeren voor gastlandondersteuning (Kamerstuk 22112, nr. 3993).

Bij brief van ... heeft de minister van Justitie en Veiligheid de vragen en gemaakte opmerkingen beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Pool

Adjunct-griffier van de commissie,
Pauwe

Inhoudsopgave

I	Vragen en opmerkingen vanuit de fracties	blz.
	Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie	1
	Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie	3
	Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie	4
	Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie	5
	Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie	5
	Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie	6
II	Reactie van de minister	

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**Vragen en opmerkingen van de leden van de PVV-fractie**

Wat betreft de EU-verordening ter bestrijding van online seksueel kindermisbruik (hierna: CSAM-verordening) willen de leden van de PVV-fractie graag de garantie van de minister dat, ondanks dat de verordening niet op de agenda staat, het standpunt van Nederland ongewijzigd blijft. Kan de minister tevens verduidelijken of de mogelijkheden tot inbreuk op de end-to-endencryptie, zoals implementatie na een evaluatiemoment, reden blijven voor Nederland om het huidige standpunt te behouden? Kan de minister tevens aangeven of dit verandert op het moment dat dit aspect definitief uit het voorstel verdwijnt?

Antwoord

De Nederlandse inzet blijft tot dusver ongewijzigd en wordt vormgegeven door de Kamerbrief van 29 november 2024.¹

In voornoemde Kamerbrief constateert het kabinet dat technische ontwikkelingen constant in beweging zijn. Het is mogelijk dat nieuwe technologische ontwikkelingen of andere relevante inzichten aanleiding kunnen geven om bestaande standpunten opnieuw te bekijken. Technologie ontwikkelt zich immers snel, en het is daarom van groot belang dat getoetst blijft worden hoe beeldmateriaal van seksueel kindermisbruik, het best — maar ook op de veiligste en meest proportionele manier — kan worden bestreden. De visie van het kabinet sluit dan ook aan bij een review clause, waarop de PVV-fractie vermoedelijk doelt als zij spreekt over ‘implementatie na een evaluatiemoment’. Daarbij wil het kabinet wel benadrukken dat mogelijke wijzigingen in regelgeving, voortvloeiend uit zo’n review clause, zullen moeten verlopen via een volledig nieuw Europees wetstraject. Nederland zal zich dan, net als alle andere lidstaten, opnieuw moeten beraden op haar positie ten aanzien van dat gewijzigde voorstel.

De leden van de PVV-fractie hebben vanuit het veld begrepen dat een een-op-eentoepassing van de Verordening terroristische online-inhoud voor het werkveld van de CSAM-verordening zou leiden tot een effectievere aanpak met minder privacyhaken dan met het huidige voorstel. Kan de minister hierop reflecteren en dit eventueel inbrengen tijdens de JBZ-Raad?

Antwoord

De reikwijdte van de Verordening Terroristische online-inhoud (TOI) is beperkter dan die van het voorstel voor de CSAM-verordening. Waar de TOI-verordening zich specifiek richt op hostingdiensten op het openbare deel van het internet, heeft de CSAM-verordening een bredere scope. Deze ziet niet alleen op hostingdiensten op zowel het openbare als besloten deel van het internet, maar ook op interpersoonlijke communicatiediensten, zoals chat- en berichtendiensten. Dit komt voort uit de observatie dat CSAM-materiaal vaak wordt gedeeld via interpersoonlijke communicatiediensten en besloten delen van het internet.

Tegelijkertijd is het waardevol dat in Nederland de aanpak van terroristische online-inhoud en de bestrijding van online seksueel kindermisbruik samenkomen bij de Autoriteit online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (ATKM). Dit biedt de mogelijkheid om ervaringen en inzichten uit beide domeinen met elkaar te verbinden. Mijn departement blijft hierover in gesprek met experts van de ATKM.

De CSAM-Verordening staat niet geagendeerd voor de komende JBZ-raad.

Aangaande de VN-conventie tegen cybercrime zijn de leden van de PVV-fractie benieuwd wat volgens de minister de toegevoegde waarde gaat zijn voor Nederland en welke delen ervan nog niet concreet geregeld zijn in Nederlandse wet- en regelgeving. Graag ontvangen deze leden een toelichting hierop van de minister.

Antwoord

¹ PM verrijking

Het VN-verdrag inzake cybercriminaliteit biedt mogelijkheden op samenwerking op het gebied van cybercrime met landen die niet zijn aangesloten bij het Verdrag van Budapest van de Raad van Europa. Momenteel wordt door de Europese Commissie bezien wat de mogelijke juridische gevolgen zijn van ratificatie van dit verdrag ten opzichte van bestaande wet- en regelgeving. Deze eerste analyse zal tevens worden afgezet tegen de bestaande Nederlandse wet- en regelgeving omtrent cybercrime. Aan de hand daarvan zal het kabinet haar positie bepalen ten opzichte van mogelijke ratificatie.

Wat de leden van de PVV-fractie betreft is de steunende houding die Nederland inneemt ten aanzien van het European Democracy Shield, een erg voorbarige. Kan de minister aangeven wat hij schaaft onder de volgende zin uit de geannoteerde agenda: “Dit schild moet de EU bescherming en waarborgen bieden tegen buitenlandse inmenging (cyber en ontwrichtende propaganda)”? Wat is voor de minister de reden om hier actief een bijdrage aan te leveren? Graag ontvangen deze leden een reflectie op het gehele thema van de minister.

Antwoord

Nederland heeft een positieve grondhouding ten aanzien van initiatieven om de democratische rechtsstaat te versterken en buitenlandse inmenging en heimelijke beïnvloeding tegen te gaan. De geopolitieke situatie en recente ontwikkelingen in landen om ons heen, laten zien dat statelijke actoren het vertrouwen in de democratische rechtsstaat in toenemende mate proberen te ondermijnen, onder meer door aanhoudende cyberaanvallen, spionageactiviteiten, de verspreiding van desinformatie en het ongewenst inmengen in politieke besluitvorming en de publieke opinie. Deze dreigingen zijn niet beperkt tot landsgrenzen. Daarom is versterkte Europese samenwerking nodig en kijkt Nederland positief naar voorstellen om onszelf binnen de EU beter te beschermen. De Europese Commissie werkt het European Democracy Shield de komende periode nader uit en het kabinet zal hier – samen met uw Kamer – een positie op bepalen middels een BNC-fiche.

De leden van de PVV-fractie vragen of de minister tevens de toezegging kan doen dat wat hem betreft de opmerking over het belang van gezamenlijk en proactief optrekken in het verdedigen van de democratische waarden in Europees verband, niet gaat leiden tot instemming met een verdere inperking van de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid om kennis te mogen nemen van informatie of ideeën zonder voorafgaande inmenging vanuit de overheid.

Antwoord

Bij nieuwe maatregelen blijven, net zoals voorgaande maatregelen, de waarden en grondrechten van onze rechtsstaat, zoals de vrijheid van meningsuiting, voorop staan. De grondwet en artikel 2 van het Verdrag van de Europese Unie – die onze vrijheden garanderen en waarborgen bieden, zijn en blijven daarbij leidend.

De leden van de PVV-fractie vragen of de minister kan aangeven wat de reden is voor Nederland om in te zetten op de versterking en ontwikkeling van het EU-rechtsstaatinstrumentarium. Tevens vragen deze leden of de minister kan duiden waar hij zelf aan denkt qua mogelijkheden en waarom deze mogelijkheden nodig zouden zijn. Hierop zouden deze leden graag eenzelfde toezegging willen van de minister als bij de vraag in de

voorgaande alinea.

Antwoord

Respect voor de rechtsstaat en fundamentele waarden door lidstaten is essentieel voor een goed functionerende Europese Unie. Het is een cruciale randvoorwaarde voor het wederzijds vertrouwen tussen lidstaten, het behoud van onze waardengemeenschap en het goed functioneren van de interne markt. Het kabinet acht het van belang dat het beschikbare instrumentarium zo volledig en effectief mogelijk wordt ingezet om eerbiediging van de rechtsstaat en fundamentele waarden in lidstaten te borgen. Ook zet het kabinet zich in voor de versterking en verdere ontwikkeling van het EU-rechtsstaatinstrumentarium. Dit is van belang om een goed functionerende Europese Unie ook op de lange termijn te kunnen borgen. Het kabinet is voorstander van een versterking van de koppelingen tussen de (voortdurende) ontvangst van EU-middelen en de eerbiediging van de beginselen van de rechtsstaat en naleving van grondrechten uit het Handvest. Hierbij blijven de waarden en grondrechten van onze rechtsstaat, zoals de vrijheid van meningsuiting, voorop staan. De grondwet en artikel 2 van het Verdrag van de Europese Unie – die onze vrijheden garanderen en waarborgen bieden, zijn en blijven daarbij leidend.

De leden van de PVV-fractie vragen of de minister kan aangeven of hij het te allen tijde eens is met de stelling dat de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de EU en van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens als waardevolle bijdragen gezien worden in de ontwikkeling van het rechtskader en de interpretatie ervan. Is de minister het met deze leden eens dat Europese jurisprudentie vaak in de weg staat aan het voeren van effectief nationaal beleid op veel gebieden, waaronder asiel en migratie? Graag ontvangen deze leden een onderbouwd standpunt van de minister.

Antwoord

De jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU) en het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) draagt wezenlijk bij aan de ontwikkeling en interpretatie van het rechtskader binnen de Europese Unie respectievelijk het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). Deze jurisprudentie draagt bij aan de rechtszekerheid en de bescherming van fundamentele rechten, en in het geval van de Europese Unie, de eenheid van de rechtsorde. Het kabinet hecht groot belang aan de naleving van internationale en Europese rechtsverplichtingen en erkent de waarde van de rechtspraak van beide hoven in het waarborgen van deze principes.

De stelling dat de Europese jurisprudentie vaak in de weg staat aan het voeren van een effectief nationaal beleid op veel gebieden, waaronder asiel en migratie, houdt geen rekening met de genuanceerde rechtspraak van de hoven. Deze rechtspraak stelt kaders waarbinnen lidstaten beleid kunnen voeren (HvJ-EU) en geeft duidelijkheid over de reikwijdte en inhoud van de Verdragsartikelen uit het EVRM (EHRM). Het kabinet zet zich in voor een effectief en uitvoerbaar nationaal beleid binnen de geldende juridische kaders en zoekt, waar nodig, naar mogelijkheden om bestaande regelgeving te verbeteren of te verduidelijken, zowel nationaal als op Europees niveau.

De leden van de PVV-fractie vragen of de minister kan aangeven welk standpunt hij inneemt

en/of in heeft genomen ten aanzien van het voorstel om meer te investeren in de voorlichting aan burgers over EU-wetgeving. Is de minister het met deze leden eens dat hiervoor geen publieke middelen vrijgemaakt moeten worden en dit geld veel nuttiger besteed kan worden?

Antwoord

Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft geen taak of budget ten behoeve van algemene voorlichting over EU-wetgeving. Wel kan het voorkomen dat voorlichtingsactiviteiten ondernomen worden om nieuwe wetgeving over het voetlicht te brengen bij burgers of bedrijven om de invoering daarvan in goede banen te leiden. Dat kan zowel gebeuren bij wetgeving die een oorsprong in EU-besluiten heeft als bij zuiver nationale wetgeving.

Met betrekking tot de harmonisering van het insolventierecht delen de leden van de PVV-fractie dezelfde opvatting als het kabinet met betrekking tot de titels 6 en 7, maar stellen deze leden zich ook ten aanzien van meerdere titels uit de richtlijn kritisch op. Uit titel 5 van de richtlijn volgt een aangifteplicht voor bestuurders van een faillissement. Dit past niet binnen het Nederlandse systeem en is zeer onwenselijk. Daarnaast staat de gedwongen contractovername, die volgt uit artikel 27 van de richtlijn, haaks op de contractvrijheid.

Antwoord

Tijdens de JBZ-raad van 13 december 2024 is door de lidstaten ingestemd met een gedeeltelijke oriëntatie ten aanzien van het richtlijnvoorstel tot harmonisatie van bepaalde aspecten van het insolventierecht. Onderdeel van die gedeeltelijke oriëntatie was ook Titel V, waarin in het commissievoorstel de verplichting voor bestuurders om faillissement aan te vragen (duty to file) was opgenomen. Het kabinet was kritisch over deze verplichting en heeft bij deze titel ingezet op aanpassing en verduidelijking. In de gedeeltelijke oriëntatie is nu opgenomen dat de verplichting tot het aanvragen van faillissement kan worden opgeschort, onder andere wanneer de bestuurder andere maatregelen treft die een vergelijkbaar niveau van schuldeisersbescherming bieden als de aanvraag van een faillissement. Daarnaast is verduidelijkt dat lidstaten zelf het begrip “insolventie” in de zin van Titel V mogen definiëren, waarbij geldt dat dit begrip mag afwijken van het toegangscriterium voor een faillissementsprocedure. Dit biedt de flexibiliteit waar Nederland ook op heeft ingezet. Tegen die achtergrond heeft Nederland ingestemd met de gedeeltelijke algemene oriëntatie, waar de gewijzigde Titel V deel van uitmaakt.

De gedwongen contractovername, zoals opgenomen in artikel 27, kan schuren met de contractsvrijheid. Daarbij is niet geheel duidelijk welke belangenafweging is gemaakt. De gedwongen contractovername is op dit moment onderdeel van de onderhandelingen. Het kabinet zet daarbij in op verdere verduidelijking van de wettekst en heeft er vertrouwen in dat er voor Nederland een acceptabele regeling gaat komen.

Tevens vinden de leden van de PVV-fractie het gebrek aan een definitie van ‘curator’ zorgelijk. Dit kan er namelijk toe leiden dat een curator uit een andere EU-lidstaat waar minder strenge voorwaarden gelden, toegang krijgt tot Nederlandse gegevensdatabanken, wat zowel een groot veiligheidsrisico met zich brengt als een risico voor de persoonsgegevens. Wat deze leden betreft dient de minister een finale wettekst met de aangifteplicht, de

verplichte contractovername en de vereenvoudigde insolventieregeling voor micro-ondernemingen niet goed te keuren in de Raad.

Antwoord

In Titel III van het voornoemde richtlijnvoorstel zijn regels opgenomen om goederen die tot de boedel behoren op te sporen, onder andere door insolventiefunctionarissen, ongeacht de lidstaat waarin ze zijn gevestigd, betere toegang te geven tot informatie over bankrekeningen. De eerder genoemde gedeeltelijke oriëntatie bevat een regeling waarbij insolventiefunctionarissen directe toegang kunnen krijgen tot de nationale bankrekeningenregisters. Titel III was eveneens onderdeel van de in december jl. bereikte voornoemde gedeeltelijke oriëntatie. In die gedeeltelijke oriëntatie zijn in lijn met de Nederlandse inzet ook voorwaarden opgenomen over de verhouding tussen de AVG en de verwerking van de informatie uit de bankrekeningenregisters door insolventiefunctionarissen, zo moeten insolventiefunctionarissen wanneer zij dergelijke informatie verwerken, beschikken over een interne (audit)procedure voor het passend beheer van vertrouwelijke informatie. Nu diverse waarborgen zijn opgenomen, acht het kabinet (verdere) definiëring van het begrip “insolventiefunctionaris” in deze richtlijn niet noodzakelijk. Tegen die achtergrond heeft Nederland ingestemd met de gedeeltelijke algemene oriëntatie.

Op dit moment wordt Titel VI inhoudende de vereenvoudigde insolventieregeling op technisch (ambtelijk) niveau behandeld. Het kabinet onderschrijft daarbij de noodzaak dat micro-ondernemingen binnen de EU snel en efficiënt moeten worden afgewikkeld, om onnodige verliezen te voorkomen. Wel is het kabinet kritisch over de gekozen uitwerking, vanwege het beperkte toezicht op de procedure en de daarmee samenhangende risico's op fraude en misbruik van de procedure. Daarbij wordt in de onderhandelingen ingezet op verbetering van deze punten. Het kabinet stelt zich constructief op en heeft er vertrouwen in dat er uiteindelijk een voor Nederland acceptabele regeling uit gaat komen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het verslag van de JBZ-Raad van 30 en 31 januari 2025 en van de geannoteerde agenda van de informele JBZ-Raad van 6-7 maart 2025. Deze leden stellen nog enkele vragen naar aanleiding van het verslag en de geannoteerde agenda.

De leden van de VVD-fractie hebben eveneens kennisgenomen van de kwartaalrapportage van het vierde kwartaal 2024 waarin de EU-wetsvoorstellen op JBZ-terrein zijn opgenomen. Deze leden vragen of het mogelijk is om al in het volgende kwartaaloverzicht ook de wetsvoorstellen op te nemen die zijn aangekondigd in het werkprogramma van de nieuwe Europese Commissie en daarbij per wetsvoorstel een indicatie te geven van het moment waarop de Kamer een BNC-fiche tegemoet kan zien.

Antwoord

Vanwege de dynamiek van het Europese besluitvormingsproces is het niet mogelijk om een exacte indicatie te geven van het moment waarop de Kamer een BNC-fiche kan

verwachten. De aankomende Staat van de Unie 2025² bevat naast een appreciatie van het Commissiewerkprogramma voor 2025 ook de beoogde publicatiedata van de aangekondigde voorstellen. Het kabinet blijft zich inspannen om uw Kamer tijdig te informeren.

Russische agressie tegen Oekraïne: strijd tegen straffeloosheid

De leden van de VVD-fractie vinden het belangrijk dat internationale misdrijven die in Oekraïne zijn gepleegd en nog steeds worden begaan, worden opgespoord, worden vervolgd en worden berecht. Kan de minister concreter aangeven wat er nog nodig is om te komen tot de oprichting van een tribunaal voor de berechting van de internationale misdrijven die in Oekraïne zijn en worden gepleegd, wanneer er zicht is op overeenstemming in de Raad en wat de resterende juridische belemmeringen zijn voor zowel het nieuwe tribunaal als een volledig compensatiemechanisme. Ook vragen deze leden naar een nadere duiding van de gewenste taken en bevoegdheden van het nieuwe tribunaal: is het bijvoorbeeld de bedoeling dat het nog op te richten tribunaal uiteindelijk rechtsmacht uitoefent over alle in Oekraïne gepleegde internationale misdrijven vanaf de inval? Of is het volgens de minister wenselijk dat het Internationaal Strafhof ook een deel van deze misdrijven blijft onderzoeken, vervolgen en berechten?

De leden van de VVD-fractie vragen ook in hoeverre de oprichting van een speciaal tribunaal een rol speelt of zal spelen bij de vredesonderhandelingen tussen Rusland en de Verenigde Staten en of het kabinet net als deze leden van mening is dat de inzet van de EU zou moeten zijn dat een dergelijk tribunaal dient te worden opgericht.

Antwoord

De besprekingen over de oprichting van een speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie vinden plaats in een kerngroep van een kleine 40 landen en bevinden zich in een vergevorderd stadium. De belangrijkste juridische elementen voor het tribunaal zijn afgelopen maand neergelegd in een conceptstatuut waar later deze maand weer over gesproken wordt. Het is de bedoeling dat het tribunaal zal worden opgericht door middel van een verdrag tussen Oekraïne en de Raad van Europa, dat andere staten kunnen ondersteunen.

Het tribunaal zal zich richten op de opsporing, vervolging en berechting van het misdrijf agressie en niet op andere internationale misdrijven. Voor de opsporing, vervolging en berechting van die misdrijven blijft een belangrijke rol weggelegd voor het Internationaal Strafhof.

Het kabinet wil niet vooruitlopen op mogelijke vredesonderhandelingen en hun betekenis voor dit onderwerp. Vaststaat dat Nederland zich, ook binnen de EU, voor het tribunaal zal blijven inzetten.

Ten aanzien van een volledig compensatiemechanisme voor Oekraïne dient deze schadeclaims te kunnen registreren, beoordelen en compenseren. Het registreren gebeurt inmiddels bij het Schaderegister voor Oekraïne, sinds medio 2023 gevestigd in Den Haag en sinds april 2024 operationeel.

² De Kamerbrief zal eind maart volgen

Voor het beoordelen van schadeclaims wordt momenteel gewerkt aan een claimscommissie. Na een viertal voorbereidende bijeenkomsten met ruim vijftig landen, tussen juli 2024 en januari 2025, zal van 24 tot 26 maart de eerste onderhandelingsronde plaatsvinden. De voorbereidende bijeenkomsten hebben geen juridische belemmeringen aan het licht gebracht, die bij voorbaat aan oprichting van een claimscommissie in de weg zouden staan.

Voor het compenseren van schadeclaims zal, in afwezigheid van een andere regeling tussen Oekraïne en Rusland, een schadefonds nodig zijn, dat recht doet aan het feit dat Rusland zelf internationaalrechtelijk verantwoordelijk is voor de schade als gevolg van zijn agressie. Besprekingen over de mogelijkheden tot het oprichten van zo'n fonds zullen echter pas aan de orde zijn na totstandkoming van een claimscommissie.

Overig

De leden van de VVD-fractie brengen in herinnering dat tijdens het wetgevingsoverleg over Boek 2 van het nieuwe Wetboek van Strafvordering de minister meedeelde dat hij van zijn collega's tijdens de afgelopen JBZ-Raad heeft vernomen dat andere EU-lidstaten worstelen met de (mogelijke) gevolgen van het Landeck-arrest. Deze worsteling, noch enige weergave daarvan, is echter terug te vinden in het verslag over enige JBZ-Raad. Kan de minister ervoor zorgdragen dat alle discussies die plaatsvinden over hoe om te gaan met het Landeck-arrest, voortaan terugkomen in het verslag over de JBZ-Raad? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het kabinet zal uw Kamer in het vervolg via het verslag van JBZ-raad informeren over discussies die tijdens de JBZ-raad hebben plaatsgehad met betrekking tot de gevolgen van het Landeck-arrest.

De leden van de VVD-fractie stellen vast dat de gevolgen van het Landeck-arrest voor de politie, het Openbaar Ministerie (hierna: OM) alsmede de rechtelijke macht, omvangrijk zijn. Deze leden stellen ook vast dat de minister heeft beaamd zich zorgen te maken over de werklastverzwaring van politie en OM en de vertraging in opsporingsonderzoeken als gevolg van het arrest. Kan de minister aangeven of en op welke wijze actief een uitzondering op de machtigingsverplichting in en buiten rechte bepleit wordt? Deze leden vragen of het kabinet bereid is met gelijkgestemde landen in gesprek te gaan om te bezien hoe de impact van het Landeck-arrest op de werklast van politie en OM en de doorlooptijden van opsporingsonderzoeken kunnen worden geminimaliseerd. Welke mogelijkheden zijn er voor het kabinet om in EU-verband in de JBZ-Raad middels gewijzigde wet- en regelgeving de toename aan werklast als gevolg van het Landeck-arrest verder te verkleinen?

Antwoord

De toegang tot gegevens in een smartphone levert veel informatie op over de handel en wandel van burgers. Dat deze toegang het privéleven van burgers kan blootleggen is heel nuttig voor de opsporing, maar deze vormt tegelijkertijd een ernstige beperking van het grondrecht op bescherming van het privéleven. Een grondrecht kan worden beperkt met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel. In het landeckarrest geeft het Hof van Justitie van de EU in dit verband uitleg aan dat evenredigheidsbeginsel.

Een van de voorwaarden van de toegang is de voorafgaande toestemming van een rechterlijke instantie of onafhankelijke bestuurlijke autoriteit. De betekenis en reikwijdte van deze rechtspraak is nog onzeker en zal moeten uitkristalliseren in de rechtspraktijk. Zo ook of er ruimte is voor een uitzondering op het vereiste van voorafgaande toestemming. Op dit moment zijn twee zaken aanhangig bij de Hoge Raad waarin deze vraag aan de orde is. Het Kabinet gaat de rechter niet voor de voeten lopen door hierover te speculeren.

Het landeckarrest staat niet op zichzelf maar is een onderdeel van een bredere ontwikkeling in de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU. Tegen de achtergrond van deze bredere ontwikkeling heeft Nederland in de EU een voorstel gedaan voor het aanwijzen van de officier van justitie als een rechterlijke instantie of onafhankelijke bestuurlijke autoriteit. Alsdan zou het, naast de rechter-commissaris, ook de officier van justitie zijn die kan beslissen over de toegang tot gegevens. Hierover is uw Kamer geïnformeerd bij brief van 23 februari 2024.³ Over het non-paper is op ambtelijk niveau gesproken met vertegenwoordigers van enkele andere lidstaten en de Europese Commissie. Vooralsnog bestaat onvoldoende steun op EU-niveau om dit voorstel verder te brengen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de NSC-fractie

De leden van de NSC-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de JBZ-Raad van 6-7 maart 2025. Deze leden hebben hierover nog enkele vragen.

Algemeen

De leden van de NSC-fractie hebben kennisgenomen van het feit dat het Poolse voorzitterschap afgelopen maand met een nieuw voorstel is gekomen in het kader van de CSAM-verordening. Dit voorstel houdt onder meer in dat de bepaling tot verplichte detectie van persoonlijk berichtenverkeer vooralsnog wordt geschrapt. Deze leden zijn, vanwege de strijd met (artikel 13 van) de Grondwet en (Europese) rechterlijke uitspraken, zeer kritisch op het aspect van verplichte detectie in persoonlijk berichtenverkeer. Deze leden zijn dan ook blij met het schrappen van verplichte detectie en vinden dat er nu een evenwichtiger voorstel ligt dat de bestrijding van online seksueel kindermisbruik effectief kan bevorderen. Kan de minister aangeven wat de visie van het kabinet is op het nieuwe Poolse voorstel? En kan de minister aangeven hoe andere lidstaten volgens hem naar het nieuwe voorstel (zullen) kijken?

Antwoord

De huidige inzet van het kabinet wordt vormgegeven door de Kamerbrief van 29 november 2024, waarin kaders voor de onderhandelingen in Brussel zijn vastgelegd. Zoals bekend is in januari een nieuw Voorzitterschap aangetreden, dat inmiddels een compromisvoorstel heeft gedaan. Het voorstel wordt op dit moment bestudeerd, waarna

³ Kamerstukken II 2023/24, 32317, nr. 872, bijlage 1128836; non-paper: “Collecting digital personal information in criminal matters”

het kabinet zal bepalen hoe Nederland zich daartoe verhoudt. Conform de gebruikelijke werkwijze zal uw Kamer hierover worden geïnformeerd.

Over de positie van specifieke lidstaten kan niets worden gezegd. Wel is duidelijk dat het krachtenveld opnieuw gefragmenteerd is en dat een aantal lidstaten zich kritisch heeft uitgelaten over het nieuwe compromisvoorstel. Vooralsnog lijkt het erop dat het Voorzitterschap streeft naar bespreking van dit voorstel tijdens de JBZ-Raad in juni, al kan dit de komende maanden nog veranderen.

De strijd tegen drugshandel en georganiseerde criminaliteit

De leden van de NSC-fractie lezen dat de aanpak van georganiseerde drugscriminaliteit een prioriteit is van dit kabinet. Deze leden onderschrijven het grote belang daarvan. Zij zijn groot voorstander van het doeltreffend werken aan het gezamenlijk weerbaar maken van havens in EU-verband, om ook verplaatsingseffecten zo veel mogelijk tegen te gaan. Deze leden waarderen het dan ook dat het zorgen voor weerbare logistieke knooppunten een van de Nederlandse prioriteiten is en dat dit punt naar verwachting ook een belangrijk onderdeel zal vormen van de aanstaande EU-interne veiligheidsstrategie. Kan de minister aangeven wat Nederland van andere Europese landen kan leren als het gaat om het weerbaarder maken van logistieke knooppunten?

Antwoord

Als Nederland hebben we een voortrekkersrol als het gaat om het weerbaar maken van onze logistieke knooppunten, met name als het gaat om bijvoorbeeld publiek-private samenwerking en grensoverschrijdende samenwerking tussen havens zoals tussen Hamburg, Rotterdam en Antwerpen al gebeurt. Tegelijkertijd is er in andere landen ervaring opgedaan die voor ons interessant is, bijvoorbeeld op het gebied van voorkomen van criminele inmenging en corruptie. Het kabinet onderschrijft dat het doel van het over en weer delen van deze praktijken is dat de havens in heel de EU veiliger worden zodat verplaatsing van criminele activiteiten voorkomen wordt.

Vragen en opmerkingen van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van de agenda voor de JBZ-Raad te Brussel op 6 en 7 maart 2025. Deze leden hebben hier slechts één vraag over.

De leden van de BBB-fractie merken op dat op 24 december 2024 de Algemene Vergadering van de VN een nieuw verdrag over cybercriminaliteit heeft aangenomen. Tijdens de JBZ-Raad zal gevraagd worden of het verdrag geratificeerd moet worden door de EU en de lidstaten. Wat is de houding van het kabinet tegenover het ratificeren van het VN-verdrag inzake cybercriminaliteit?

Antwoord

Op dit moment is het nog te vroeg om een positie te bepalen ten opzichte van de ratificatie van het VN-verdrag inzake cybercriminaliteit. Momenteel wordt door de Europese Commissie bezien wat de mogelijke juridische gevolgen zijn van ratificatie

van dit verdrag ten opzichte van bestaande wet- en regelgeving. Deze eerste analyse zal tevens worden afgezet tegen de bestaande Nederlandse wet- en regelgeving omtrent cybercrime. Aan de hand daarvan zal het kabinet zijn positie bepalen ten opzichte van mogelijke ratificatie.

De leden van de BBB-fractie merken op dat er tijdens de JBZ-Raad uitvoering gesproken zal worden over de (veiligheids)situatie in Oekraïne. In de brief valt te lezen dat hier nog geen aanvullende informatie over beschikbaar is. Maar de minister stelt terecht dat oorlog tegen Oekraïne op middellange en lange termijn risico's met zich brengt voor de veiligheid van de EU. De onderhandelingspogingen die zijn geïnitieerd, kunnen ervoor zorgen dat de oorlog een andere wending krijgt en daarmee deze risico's beïnvloeden. Zijn de betrokken ministers daarom bereid om na afloop van de JBZ-Raad de Kamer te informeren over deze gesprekken en mogelijke beslissingen die hier genomen zijn? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Met het verslag van deze JBZ-Raad zal uw Kamer nader worden geïnformeerd over de behandeling van dit agendapunt tijdens de JBZ-Raad. Het onderwerp staat op dit moment als informatiepunt op de agenda van de JBZ-Raad. De verwachting is echter dat een aantal landen toch het woord zal nemen gelet op de urgentie van de ontwikkelingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad van 6 en 7 maart 2025 en de overige stukken op de agenda. Deze leden maken van de gelegenheid gebruik om nog enkele vragen te stellen over de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad en de Raadsconclusies inzake bestrijding van bedreigingen wapens en pyrotechnische artikelen.

Binnenlandse Zaken; Staat van het Schengengebied

De leden van de CDA-fractie zijn het met de minister eens dat de afgifte van visa aan personen met de Russische nationaliteit terughoudend en in lijn met de daartoe opgestelde richtsnoeren moet gebeuren. Toch wijst de Schengenbarometer erop dat het aantal personen met de Russische nationaliteit dat op basis van visa in de EU verblijft, is toegenomen. Daarom vragen de leden van de CDA-fractie of de minister van mening is dat er aanvullende maatregelen nodig zijn vanuit de EU om de motie-Van Campen/Boswijk (Kamerstuk 21501-20, nr. 2179) uit te voeren.

Antwoord

Het antwoord op deze vraag treft uw Kamer aan in de beantwoording van het schriftelijk overleg bij het asiel- en migratiegedeelte van deze JBZ-Raad.

Justitie; De rechtsstaat als pijler voor democratie in Europa

De leden van de CDA-fractie zijn het met de minister eens dat Nederland zich in moet zetten voor het uitdragen van de EU als waardengemeenschap. Ook constateren deze leden dat EU-voorzitter Polen de link met de internationale ontwikkelingen niet schroomt wanneer het benoemt dat ook buiten Europa antirechtsstatelijke opvattingen voet aan de grond hebben gekregen. Daarom vragen de leden van de CDA-fractie of de minister de intentie heeft om zich ook op een soortgelijke manier uit te spreken over de antirechtsstatelijke opvattingen die sinds kort in de praktijk zichtbaar zijn in onder andere de Verenigde Staten.

Antwoord

Het kabinet onderschrijft het belang van de EU als waardengemeenschap en blijft zich inzetten voor de bevordering van de rechtsstaat en democratische waarden wereldwijd. Zo blijft het kabinet zich bijvoorbeeld inspannen om de (gevolgen van de) sancties gericht op het Internationaal Strafhof te mitigeren, en initieert daarover ook overleg met EU-lidstaten.

Russische agressie tegen Oekraïne: strijd tegen straffeloosheid

De leden van de CDA-fractie zijn het met de minister eens dat Nederland zich in moet zetten voor de oprichting van een tribunaal voor de vervolging van het misdrijf van agressie en voor de oprichting van de Claimcommissie om zo een stap te zetten richting een volledig compensatiemechanisme. Deze leden vragen of de minister de zorgen deelt dat een mogelijke deal tussen de Amerikaanse president Trump en de Russische president Poetin de mogelijkheden voor het tot stand komen en functioneren van het tribunaal en het compensatiemechanisme voor Oekraïne kan belemmeren.

Antwoord

Voor de oprichting en het goed functioneren van een speciaal tribunaal voor het misdrijf agressie en het compensatiemechanisme is het van belang dat het op brede politieke en financiële steun kan rekenen. Steun van de VS voor het tribunaal en compensatiemechanisme is dan ook wenselijk, maar zoals bij andere internationale organisaties is gebleken, hoeft het ontbreken van actieve steun vanuit de VS niet aan de oprichting of het functioneren van het tribunaal of compensatiemechanisme in de weg te staan.

Raadsconclusies inzake bestrijding van bedreigingen wapens en pyrotechnische artikelen – oproep tot aanscherpen en beter naleven regels zwaar vuurwerk

De leden van de CDA-fractie zijn het met de minister eens dat het van groot belang is dat de regels omtrent zwaar vuurwerk worden aangescherpt en beter worden nageleefd binnen de EU, om zo het gebruik ervan door criminelen te bestrijden. Deze leden vragen of er voor de Nederlandse lobbyinzet voldoende steun is onder de andere lidstaten en of de minister kansen ziet om via EU-wetgeving ook een eventueel Nederlands brede vuurwerkverbod beter handhaafbaar te maken.

Antwoord

Zoals reeds uitvoerig is besproken tijdens de debatten over de jaarwisseling en het

initiatiefwetsvoorstel voor een algeheel vuurwerkverbod van 28 januari en 19 februari, maakt de minister van Justitie en Veiligheid zich samen met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat sterk voor aanvullende maatregelen op EU niveau. Dit heeft onder andere geleid tot een studie van de Europese Commissie over dit onderwerp en de conceptraadsconclusies waarnaar wordt verwezen. De komende maanden zullen gesprekken worden gevoerd met collega ministers en de Europese Commissie. Daaruit zal blijken of er voldoende steun is om tot afspraken op EU niveau te komen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben de agenda voor de JBZ-Raad van 6 en 7 maart 2025 gelezen. Deze leden hebben hier nog een aantal vragen over.

De leden van de SP-fractie constateren dat het Poolse voorzitterschap met een nieuw voorstel is gekomen ten aanzien van de CSAM-verordening die in een impasse verkeert. Daarbij wil het de verplichte detectie mogelijk schrappen, maar de verordening wel permanent maken. Kan de minister ingaan op recente ontwikkelingen op het vlak van de CSAM-verordening, waarbij het Poolse Raadsvoorzitterschap een gewijzigd voorstel heeft geagendeerd (Raadsdocument 5352/25) waaruit het detectiebevel verwijderd is, en waar de tijdelijke verordening die momenteel vrijwillige detectie door techbedrijven toestaat, geïncorporeerd wordt in de CSAM-verordening? Deelt de minister de zorg dat de blokkerende minderheid, waar Nederland deel van uitmaakt, enigszins wankel is, omdat het uit Duitsland bestaat dat net nieuwe verkiezingen heeft gehad en Polen dat de huidige voorzitter is en daarmee meer terughoudend? Hoe weegt de minister de recente kritiek van kinderrechtenorganisaties, dat het voorstel ondertussen uit dusdanig veel compromissen bestaat dat het ‘amper de status quo handhaaft’?

Antwoord

Het is niet mogelijk om vooruit te lopen op een eventueel nieuw standpunt van een specifieke lidstaat. Wel is duidelijk dat het krachtenveld opnieuw gefragmenteerd is en dat een aantal lidstaten zich kritisch heeft uitgelaten over het nieuwe compromisvoorstel.

Het recente voorstel van het Voorzitterschap bevat zowel een beperking als een verruiming. Waar de mogelijkheid tot verplichte detectie van CSAM volledig is geschrapt, wordt tegelijkertijd gezocht naar manieren om detectie langs andere wegen mogelijk te maken. Een van de voorstellen is om vrijwillige detectie permanent mogelijk te maken. Vrijwillige detectie is momenteel al toegestaan op basis van een tijdelijke uitzondering op de ePrivacy-richtlijn, zoals vastgelegd in Verordening (EU) 2021/1232. Deze uitzondering maakt het voor aanbieders van online communicatiediensten mogelijk om vrijwillig materiaal van seksueel kindermisbruik op hun platforms op te sporen, te melden en te verwijderen, ondanks de strikte privacyregels die normaliter gelden onder de ePrivacy-richtlijn.

Het voorstel wordt op dit moment bestudeerd. De zorgen die door kinderrechtenorganisaties zijn geuit, worden hierbij zorgvuldig meegewogen. Daarbij blijft het belangrijk om te streven naar een evenwichtige benadering, waarbij de

bescherming van kinderen wordt gewaarborgd en tegelijkertijd fundamentele rechten, zoals privacy, worden gerespecteerd.

De leden van de SP-fractie vinden het positief dat de gesprekken over het aan banden leggen van zwaar vuurwerk wederom op de Europese agenda staan. Deze leden zien een verbod op Europees zwaar vuurwerk als een van de belangrijkste stappen om vuurwerkongevallen in Nederland te verminderen. Te lezen valt dat de concepttekst onder meer oproept tot het aanscherpen en beter naleven van regels omtrent (illegaal) zwaar vuurwerk. Echter gaat het wel om Raadsconclusies die nog altijd minder bindend zijn dan een richtlijn. Ook is het voor deze leden niet helder wat de verwachte politieke verhoudingen hieromtrent zijn. Verwacht de minister dat er een kans is dat het Europees verbod op zwaar vuurwerk ook in de EU-interne veiligheidsstrategie een rol kan spelen? Is de minister bereid hier zich voor in te zetten? Welke verwachtingen zijn er wat betreft de politieke verhoudingen? Kan de minister hierbij ook specifiek ingaan op de Nederlandse buurlanden Duitsland en België, waar het meeste illegale vuurwerk nu vandaan komt? Zegt dit ook iets over de welwillendheid van Polen om maatregelen te nemen, aangezien het de huidige voorzitter is?

Antwoord

Het is een positieve ontwikkeling dat het Poolse Voorzitterschap zich inzet voor Raadsconclusies op het terrein van vuurwerk. Dit kan gezien worden als een resultaat van de inspanningen die Nederland levert om vuurwerk op de Europese agenda te krijgen. Over de politieke verhoudingen ten aanzien van de Raadsconclusies is momenteel niet veel bekend, omdat de lidstaten nog geen formeel standpunt hebben ingenomen op ministerieel niveau. De minister van Justitie en Veiligheid zal het onderwerp dan ook bilateraal blijven bespreken met zijn collega's. Daartoe behoren ook de buurlanden. Daarnaast zet de minister van Justitie en Veiligheid samen met de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat in om aanvullende eisen en maatregelen in de Pyrorichtlijn op te nemen die momenteel geëvalueerd wordt. De uitkomsten van de evaluatie zullen later dit jaar bekend worden. De verwachting is dat de Europese Commissie in 2025 beslist over een eventuele herziening van de Pyrorichtlijn.

II Reactie van de minister